

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

Lyric / Lyrique / Lirík

Lærervejledning til forløb om lyric i 7. klasse

I dette forløb skal eleverne arbejde med autentisk flersproget lyric. Arbejdet med lyrikken åbner løbende op for eksperimenter med, samtaler om og kritisk stillingtagen til forskellige landes, forskellige digteres og elevernes egne holdninger til sprog, sprogsammenblandinger og det at kunne flere sprog. Hensigten med forløbet er at skabe rum for udvikling af sproglig opmærksomhed ved at arbejde med en flersprogethedsdidaktik, der inddrager den sproglige mangfoldighed, der findes i klasserummet, i samfundet og i verden.

I forløbet, der består af 17 lektioner, arbejder eleverne med tre former for sproglig opmærksomhed, der retter sig mod forskellige niveauer af sproget:

- *Praktisk sproglig opmærksomhed: Eleverne eksperimenterer med sproget, bruger sproget kreativt og fantasifuldt og leger med sproget og dets muligheder. Det ses fx når eleverne pusler ord og sætninger sammen til et cinquain-digt eller når eleverne går på opdagelse i forskellige læseretninger og bl.a. afprøver arabisk læseretning fra højre mod venstre.*
- *Metasproglig opmærksomhed: Eleverne taler om sprog og reflekterer over ligheder og forskelle mellem sprog. Det ses fx når eleverne beskriver, hvilken effekt sammenblandingen mellem engelsk, fransk og tysk har på oplevelsen af sproget i et digt eller når eleverne taler om sprogsammenstød med afsæt i ordsproget 'at sidde mellem to stole'.*
- *Kritisk sproglig opmærksomhed: Eleverne forholder sig kritisk til sproget, måden sproget bruges på og hvilken betydning det har, at sprog bruges på forskellige måder. Det ses fx når eleverne diskuterer, hvilken rolle minoritetssprog, danske dialekter og tegnsprog bør have i en dansk sproglov eller når eleverne i kølvandet på sprogholdningsdebatten tager kritisk stilling til fordele og ulemper ved at tilpasse sine argumenter til modtageren.*

I forløbet arbejder eleverne med dansk, engelsk, fransk og tysk, som de kender fra skolen. Eleverne møder samtidig også andre germanske og romanske sprog, fx svensk, norsk, islandsk og spansk. Derudover stifter eleverne bekendtskab med og tager stilling til andre sprog og sproglige varianter, fx migrantsproget arabisk, dialekter af dansk samt tegnsprog. Forløbet skaber endvidere løbende mulighed for, at eleverne kan integrere deres egne sproglige ressourcer, fx andre førstesprog end dansk eller andre sprog, som eleverne har lært, fx via venner, familie, medier eller rejser.

Forløbet kan med fordel laves som et tværfagligt emne i et samarbejde mellem sprogfagene dansk, engelsk, fransk og/eller tysk, fx som en 'sproguge', hvor klassens sprogtimer i to uger bruges på forløbet.

Materialet er udviklet med inspiration fra forskningsprogrammet 'Creative Multilingualism', Det Humanistiske forskningscenter, Oxford Universitet.

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

I undervisningsmaterialet indgår følgende:

- Fem elevark
 - o [Elevark 1: Pusleopgave](#)
 - o [Elevark 2: Notes for two](#)
 - o [Elevark 3: NO TO NO](#)
 - o [Elevark 4: Undersøg en sprogløse](#)
 - o [Elevark 5: Me and my languages](#)
- Tre lærerark:
 - o [Lærerark 1: Cinquain-digt](#)
 - o [Lærerark 2: Cinquain-digt på fransk, spansk og tysk](#)
 - o [Lærerark 3: Debat om sprogholdninger](#)

Derudover findes følgende ekstramateriale:

- Inspiration til yderligere fokuspunkter i digtet 'Notes for two'

Lektion	Indhold
1-2	<p>Introduktion til forløbet: <i>I forløbet skal vi arbejde med digte, det vi også kalder lyrik. Vi skal arbejde med lyrik på mange forskellige sprog. I dag skal vi fokusere på en digtform, der oprindeligt stammer fra Japan og som hedder cinquain.</i></p> <p>Norsk cinquain-digt (lærerark 1): Læreren viser lærerark 1 på smartboard, afspiller digtet og spørger eleverne, om de kan gætte, hvilket sprog det er på. Læreren fortæller herefter eleverne, at et cinquain-digt er et digt, der beskriver en person, et sted eller en ting. Læreren initierer en klassesamtale om indholdet og formen i digtet.</p> <p>INFO TIL LÆREREN</p> <p>Som grundlag for klassesamtalen kan læreren med fordel spørge eleverne, hvilke ordklasser de kan se i de forskellige verslinjer. Eleverne byder ind og læreren skriver undervejs følgende mønster op på tavlen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. linje: Subjekt 2. linje: Adjektiv 1, adjektiv 2 3. linje: Verbaliseret adjektiv 1, verbaliseret adjektiv 2, verbaliseret adjektiv 3* 4. linje: Fire ord 5. linje: Subjekt eller synonym <p>*Læreren fortæller eleverne, at adjektiverne i linje 3 er anderledes end adjektiverne i linje 2. Læreren retter elevernes opmærksomhed mod, at verbaliserede adjektiver er verber, der er lavet til adjektiver og som bruges til at beskrive et subjekt. Denne form kaldes på latin præsens participium. For at tydeliggøre forskellen mellem adjektiverne i linje 2 ('stor', 'gul') ikke laves til verber. Læreren kan afslutningsvis spørge eleverne, hvad de tre norske verbaliserede adjektiver ville hedde på engelsk (=glowing, shining, producing) og tage en snak om, at verbaliserede adjektiver på engelsk altid har endelsen -ing, mens den på norsk (og dansk) har -ende.</p>

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

	<p>Pusleopgave (elevark 1, lærerark 2): Læreren har på forhånd klippet elevark 1 ud og har lagt dem i konvolutter. Elevark 1 indeholder det norske cinquain-digt, men på fransk, tysk og spansk. Læreren deler konvolutterne ud parvist til eleverne. Eleverne sætter ordene og sætninger sammen til et fransk digt (grøn), et spansk digt (blå) og et tysk digt (rød). Eleverne bruger gættestrategier samt cinquain-mønstret, der står på tavlen, som støtte til at pusle ordene og sætningerne sammen i den rigtige rækkefølge. Læreren spørger ind til gættestrategierne og eleverne begrundes. Læreren viser til sidst lærerark 2 på smartboard, afspiller de tre digte og initierer en klassesamtale om ligheder og forskelle mellem digtene.</p> <p><u>INFO TIL LÆREREN</u> I klassesamtalen kan der fx spørges ind til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Transparens: Hvilke ord ligner hinanden? Hvilke ord lyder som hinanden? Hvorfor ligner/lyder de som hinanden?</i> - <i>Ordstilling: Hvis vi kigger på sætningen med fire ord, der betyder 'varme på min næse'. Læreren skriver på tavlen den norske sætning 'varme på nesens min'. Prøv at kigge på det med 'min næse'. Kan I finde det sted, hvor der står 'min' og 'næse' i det franske, spanske og tyske digt? Hvad kan I sige om rækkefølgen på ordene 'min næse', hvis I kigger på den franske, den spanske og den tyske? Og hvad kan I sige om rækkefølgen på ordene, hvis I kigger på den norske sætning på tavlen? Læreren kan her fortælle eleverne, at man på norsk altid sætter det personlige pronomen bagefter substantivet, mens det på fransk, spansk, tysk (og dansk) står før. Læreren kan til sidst spørge eleverne, hvad man gør på andre sprog, som eleverne kender.</i> - <i>Præsens participium-endelse: Hvis vi kigger på linje 3 med de tre verbaliserede adjektiver, kan I så gætte, hvordan endelsen for præsens participium ser ud på de forskellige sprog? (= på fransk er endelsen -t, på spansk -do og på tysk -ende). Hvordan er endelsen i det norske digt? Hvad vil endelsen være på dansk og på engelsk? Og på andre sprog, som vi kender? Er der nogle af sprogene, der bruger den samme endelse? (=det gør dansk, norsk og tysk med -ende).</i>
3-4	<p>Skriv et cinquain-digt: Læreren viser lærerark 1 på smartboard som modeltekst og giver eleverne til opgave at skrive et cinquain-digt om en person, et sted eller en ting efter eget valg. Eleverne vælger, hvad deres digte skal handle om, og begynder at skrive.</p> <p>Præsentation af digte: Eleverne læser deres digte højt for klassen.</p>
5-7	<p><i>I de næste tre lektioner skal vi arbejde med et digt, der hedder 'Notes for two'¹. Digtet er skrevet af Cia Rinne, der er en svensk-finsk-tysk digter, der taler mere end 10 sprog. I sine digte eksperimenterer Cia Rinne med sproget og leger med sprogets betydning ved at blande sprog sammen.</i></p> <p>Oplæsning af digtet (elevark 2): Læreren deler elevark 2 ud og afspiller Cia Rinnes egen oplæsning af digtet: https://www.youtube.com/watch?v=Q-YMe9PGSjM&t=187s (digtet begynder 0,28 sekunder inde i videoen). Eleverne lytter efter og følger med i teksten. Læreren beder eleverne om i grupper at reflektere over følgende spørgsmål: <i>Hvad</i></p>

¹ For yderligere forslag til arbejdet med digtet 'Notes for two' – se ekstramaterialer til sidst i lærervejledningen

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

lægger I mærke til ved digtet? Hvad gør oplæsningen ved digtet? Hvad ville man gå glip af, hvis man kun læste digtet og ikke hørte digtet? Læreren samler op på gruppernes snakke i plenum.

Eksperiment med læseretning (elevark 3): Læreren retter elevernes opmærksomhed mod strofen 'NO TO NO' og beder eleverne om parvist at læse den højt for hinanden. Læreren spørger eleverne, hvilken læseretning de valgte at læse strofen op på. Læreren initierer en klassesamtale om, at man på forskellige sprog læser fra forskellige retninger: *Er der nogen der ved, hvilken retning man læser fra på fx arabisk?* Eleverne prøver herefter parvist at læse strofen op med den arabiske læseretning og undersøger, om strofen følger det samme mønster. Læreren deler herefter [elevark 3](#) ud og sætter eleverne i gang med at undersøge andre mønstre i strofen.

INFO TIL LÆREREN

Når strofen 'NO TO NO' læses bagfra og med arabisk læseretning (fra højre mod venstre), hvor mellemrummene mellem bogstaverne flyttes, er ordene de samme som hvis strofen læses fra venstre mod højre.

NO TO NO

O TO NON

TO NONO

O NO NOT

NO NOT O → O TO NON

ONO TO N → NO TO NO

N	O	T	O	N	O
O	T	O	N	O	N
T	O	N	O	N	O
O	N	O	N	O	T
N	O	N	O	T	O
O	N	O	T	O	N

Når eleverne går på opdagelse med at finde mønstre på elevark 3, kan de tydeliggøre mønstrene ved at tegne cirkler om ordene med forskellige farver. Strofen indeholder mønstre på alle leder og kanter: forfra, bagfra, fra venstre mod højre, fra højre mod venstre, lodret, vandret og diagonalt.

Skriv et taldigt: Læreren retter elevernes opmærksomhed mod strofen '1 – one – ohne' og klassen prøver i fællesskab at sige strofen højt. Eleverne får herefter til opgave at skrive deres egne flersprogede taldigte med bogstavrim. Eleverne vælger et tal og prøver at lave et digt, hvor de bruger tallet på flere forskellige sprog.

INFO TIL LÆREREN

Når eleverne skal skrive deres taldigte, kan de bruge internettet til hjælp. Læreren retter indledningsvist elevernes opmærksomhed mod, at digtet både skal indeholde bogstavrim og at man skal lege med sprogets lyde, så digtene ikke blot blive en opstilling af tallene på forskellige sprog.

Fx:

2 – deux – dynd – dva – due – do – d eller 5 – fem – fünf – five – fimm – fi – f

I det første digt står tallet 2 på fransk (*deux*), albansk (*dynd*), kroatisk (*dva*), italiensk (*due*), farsi (*do*). I det andet digt står tallet 5 på dansk (*fem*), tysk (*fünf*), engelsk (*five*), færøsk (*fimm*).

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

	<p>Opsamling: Eleverne præsenterer deres taldigte for klassen.</p>
8-9	<p><i>I de sidste lektioner har I set, hvordan man kan lege med sprogets betydning ved at blande sine sprog sammen. For Cia Rinne er alle hendes sprog vigtige. Der findes dog mange forskellige holdninger til, hvilke sprog der er vigtige. I dag skal vi kigge nærmere på sproglove i udvalgte lande og undersøge, hvilken holdning de forskellige lande har til sprog og sproglig mangfoldighed.</i></p> <p>Indledende begrebsafklaring: Læreren initierer en klassesamtale om begreberne majoritetssprog, minoritetssprog, officielle sprog, nationale sprog, hovedsprog samt førstesprog/modersmål: <i>Hvad betyder ordene og hvordan kan vi definere dem?</i></p> <p>Undersøg en sproglov (elevark 4): Læreren deler elevark 4 ud og giver eleverne til opgave først at undersøge den svenske (blå) sproglov. Eleverne læser sprogloven og prøver ved hjælp af gættestrategier at finde ud af, hvad der karakteriserer Sveriges sproglov. Klassen samler op i plenum. Eleverne undersøger herefter den islandske (grønne), den canadiske (orange) og den singaporeanske (gule) sproglov.</p> <p><u>INFO TIL LÆREREN</u></p> <p>Læreren kan stilladsere elevernes arbejde ved at stille spørgsmål såsom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvor mange gange kan I finde ordet 'Sverige'/'svensk', 'Island'/'islandsk', 'Canada'/'engelsk'/'fransk' og 'Singapore'/'engelsk' i sprogloven?</i> - <i>Er alle sprog i sprogloven verbale sprog eller er der også non-verbale sprog?</i> - <i>Har landet en åben sproglov? Hvad betyder det at have en åben sproglov?</i> - <i>Har landet en lukket sproglov? Hvorfor tror I, at det er sådan?</i> <p>I både den svenske og islandske sproglov nævnes tegnsprog som et anerkendt nationalsprog. Tegnsprog er et nonverbalt sprog, som døvne eller hørenedsatte mennesker bruger til at kommunikere med. I stedet for at bruge lyd, bruger de bevægelser, mimik og gestik. Der findes ikke ét fælles internationalt tegnsprog. Hvert lands tegnsprog er forskelligt. Der findes dog en del ligheder, fx mellem tegnsprogene i de nordiske lande.</p>

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

Karakteristika ved de tre sproglove:

Den svenske sproglov

Officielt hovedsprog: Svensk

Nationale minoritetssprog: Finsk, jiddisch*, meänkieli**, romani*** og samisk****.

Andre anerkendte sprog: Svensk tegnsprog

- Svensk: Alle har et ansvar for, at svensk bruges og udvikles og alle skal have mulighed for at lære svensk
- Minoritetssprog: Alle har et ansvar for at beskytte og fremme de nationale minoritetssprog og alle der tilhører en national minoritet skal have mulighed for at lære, udvikle og bruge minoritetssproget
- Svensk tegnsprog: Alle har et ansvar for at beskytte og fremme svensk tegnsprog og de, der har brug for tegnsprog, skal have mulighed for at lære og bruge tegnsprog
- Andre førstesprog: Alle, der har et andet førstesprog end svensk eller de angivne minoritetssprog, skal have mulighed for at udvikle og bruge sit førstesprog

*Jiddisch er Sveriges mindste officielle mindretalssprog. Sproget tales i jødiske lokalsamfund

**Meänkieli (også kaldet tornedalsfinsk) er en variant af finsk sprog, som tales i Sverige og Finland

***Romani er et indoarisk sprog, der tales af romaere i flere lande i Europa og i dele af Asien

****Samisk er et nordisk sprog, der tales af samere i de nordlige dele af Sverige, Norge, Finland og Rusland

Den islandske sproglov

Officielt sprog: Islandsk

- Islandsk: Alle, der bor på Island, skal have mulighed for at lære og bruge islandsk
- Islandsk tegnsprog: Alle, der har brug for tegnsprog, skal have mulighed for at lære og bruge tegnsprog
- Islandsk blindskrift: Alle, der har brug for blindskrift, skal have mulighed for at lære og bruge blindskrift

Den canadiske sproglov

Officielle sprog: Engelsk og fransk

- Alle har lige rettigheder og privilegier, uanset om de taler engelsk eller fransk
- Alle har et ansvar for at udbrede og bevare brugen af engelsk og fransk
- Alle har et ansvar for at anerkende engelsk og fransk som ligeværdige sprog
- Alle skal have mulighed for at lære både engelsk og fransk

Den singaporeanske sproglov

Officielle sprog: Malajisk*, mandarin**, tamil*** og engelsk

Nationalt sprog: Malajisk med romersk skrift

- I Singapore må ingen forbydes eller forhindres i at bruge, undervises i eller lære andre sprog, end de ovenfor angivne

*Malajisk tales i bl.a. Filippinerne, Malaysia, Singapore og Indonesien

**Mandarin er det officielle kinesiske sprog, der tales i bl.a. Singapore

***Tamil tales i det sydlige Indien samt i dele af Singapore og Malaysia

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

	<p>Opsamling og kritisk sproglig opmærksomhed: Læreren initierer en klassesamtale om de fire landes sproglove.</p> <p><u>INFO TIL LÆREREN</u> I klassesamtalen kan der fx spørges ind til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvordan vil I beskrive den svenske/islandske/canadiske/singaporeanske sproglov? Hvilke sprog anerkendes som vigtige sprog i landene?</i> - <i>Ud fra hvad I har set i sproglovene, kan I så sige noget om landenes forskellige holdninger til sprog? Er der fx lande, der er mere eller mindre åbne for sproglig mangfoldighed end andre? Hvorfor tror I, at det er sådan?</i> - <i>Hvad synes I om landenes sproglove? Er der nogen, som I er mere (u)enige med end andre? Hvorfor (ikke)?</i> - <i>Synes I, at det er et problem, at nogle af landene er meget åbne/meget lukkede overfor sproglig mangfoldighed? Hvorfor (ikke)?</i>
10-11	<p>Snak om sproglove og kritisk sproglig opmærksomhed: Læreren initierer en klassesamtale om sproglove og eleverne bringer deres egne holdninger til sprog i spil. I klassesamtalen inddrager læreren både minoritetssprogenes samt de danske dialekters rolle i Danmark.</p> <p><u>INFO TIL LÆREREN</u> I klassesamtalen kan der fx spørges ind til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Tror I, at vi har en sproglov i Danmark? Hvorfor tror I, at vi ikke har det? Er det et problem, at vi ikke har det? Hvorfor (ikke)?</i> - <i>Hvem synes I skulle lave sprogloven, hvis vi skulle have en i Danmark? Hvorfor netop denne/disse person(er)?</i> - <i>Hvordan ville en dansk sproglov se ud, hvis det var jer, der bestemte? Hvorfor ville den se sådan ud? Hvorfor synes I, at netop de sprog er vigtige?</i> - <i>Hvad tænker I ift. minoritetssprogene og migrantsprogene i Danmark? Hvilken rolle ville I give dem i en dansk sproglov?</i> - <i>Hvad tænker I ift. de danske dialekter? Hvilken rolle ville I give dem i en dansk sproglov?</i> - <i>Hvad tænker I ift. det danske tegnsprog? Ville I give tegnsproget en lige så vigtig rolle i en dansk sproglov, som det har i fx den islandske og svenske sproglov, som vi så på i sidste lektion?</i> <p>Sprogholdningsdebat (lærerark 3): Læreren har på forhånd klippet sprogholdningerne ud på lærerark 3. Læreren inddeler eleverne i fire grupper og hver gruppe får udleveret én af de fortrykte sprogholdninger fra lærerarket. Læreren fortæller eleverne, at man uanset sin egen personlige holdning skal påtage sig den fortrykte holdning og argumentere for denne holdning. Hver gruppe får tid til at tale holdningen igennem og formulere gode argumenter for deres holdning. Læreren arrangerer herefter argumentationsgrupper, hvor eleverne blandes, så der er elever med forskellige holdninger i alle grupper. Eleverne debatterer, argumenterer og forsøger at overbevise hinanden om, at deres egen holdning er den rigtige.</p>

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

	<p><u>INFO TIL LÆREREN</u> Sprogholdningsdebatten kan også forgå i plenum frem for i argumentationsgrupper. Hver gruppe vælger så en repræsentant, der står for at fremføre og argumentere for gruppens holdning. Dette skaber rum for, at elever, der ikke har lyst til at tale i plenum, kan bidrage med holdninger i gruppearbejdet, men uden at være de udadvendte, der skal diskutere holdningerne.</p> <p>Inden sprogholdningsdebatten kan læreren med fordel rette elevernes opmærksomhed mod at tilpasse deres argumenter til modtageren og modtagerens holdning. Måden man overbeviser modtageren om, at ens egen holdning er den rigtige, afhænger af, hvem modtageren er og hvilken holdning modtageren selv har. Eleverne kan fx også tænke over, hvordan de bruger deres kropssprog, mimik og gestik i debatten: <i>Hvilken effekt har det fx, hvis man står med armene over kors i modsætning til, hvis man står med mere åbne arme?</i></p> <p>Opsamling og kritisk sproglig opmærksomhed: Læreren initierer en klassesamtale om elevernes oplevelser med sprogholdningsdebatten.</p> <p><u>INFO TIL LÆREREN</u> I klassesamtalen kan der fx spørges ind til...</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvordan synes I, at debatten gik? Hvordan var det at skulle argumentere for en holdning, som I ikke nødvendigvis var enig i?</i> - <i>Ændrede I jeres sprog, afhængigt af hvem I talte med? Hvordan ændrede I det? Synes I, at det var svært at ændre jeres argumenter? Hvorfor (ikke)?</i> - <i>Var der forskel på, hvordan I udtrykte jer nonverbalt? Hvorfor (ikke)?</i> - <i>Lykkedes det jer at få nogle af jeres klassekammerater til at ændre holdning? Hvorfor tror I, at det (ikke) lykkedes?</i> - <i>Er det vigtigt at kunne tilpasse sit sprog/sine argumenter til modtageren? Hvorfor (ikke)? Er det et problem, hvis man ikke tilpasser sproget til modtageren? Hvorfor (ikke)?</i>
12	<p><i>I de sidste lektioner har I arbejdet med forskellige holdninger til det at kunne flere sprog. I denne lektion skal vi arbejde med et flersproget digt, hvor forfatteren fortæller hvordan hun har det med at kunne flere sprog.</i></p> <p>Oplæsning af digtet: Læreren har på forhånd printet digtet 'Bilingual/Bilingüe' af Rihna Espailat ud (https://www.poetryfoundation.org/poems/46542/bilingual-bilingue) og deler digtet ud til eleverne. Læreren retter først elevernes opmærksomhed mod titlen og taler med klassen om, hvad det vil sige at være 'tosproget'/'flersproget'. Læreren afspiller herefter Rihna Espailats egen oplæsning af digtet flere gange: https://www.youtube.com/watch?v=aNSEoNW90rQ. Eleverne lytter og følger med i teksten.</p> <p>'At sidde mellem to stole' – snak om sprogsammenstød: Læreren tegner på tavlen to stole med et mellemrum i mellem og skriver oven over stolene talesproget 'at sidde mellem to stole' på fransk og på tysk. Læreren spørger eleverne, hvad de tror det betyder, når man sidder mellem to stole. Eleverne byder ind. Læreren skriver herefter 'spansk' ved den ene stol og 'engelsk' ved den anden stol. I mellemrummet mellem stolene skriver læreren Rihna Espailats navn. Læreren initierer herefter en</p>

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

	<p>klasesamtale om, hvordan ordsproget 'at sidde mellem to stole' kan beskrive den følelse, som Rihna Espaillat har i digtet.</p> <p><u>INFO TIL LÆREREN</u> Ordsproget 'at sidde mellem to stole' betyder, at man står i et dilemma, hvor man ikke kan vælge det ene alternativ over det andet. Som et resultat heraf 'sætter man sig mellem stolene'. I dette tilfælde er hovedpersonen Rihna Espaillat splittet mellem det spanske og det engelske sprog.</p> <p>Ordsproget hedder på...</p> <ul style="list-style-type: none"> - fransk: 'être assis entre deux chaises' - tysk: 'zwischen den Stühlen sitzen' <p>I klasesamtalen kan læreren med fordel invitere eleverne til at finde ord og sætninger, der kan kobles til tegningen med de to stole, fx:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilke ord kan vi skrive ved den spanske stol? Hvor bruger Rihna det spanske sprog? Hvor er det spanske sprog repræsenteret i hendes liv? Hvilken betydning tror I, at det spanske sprog har for Rihna? Hvorfor tror I det?</i> - <i>Hvilke ord kan vi skrive ved den engelske stol? Hvor bruger Rihna det engelske sprog? Hvor er det engelske sprog repræsenteret i hendes liv? Hvilken betydning tror I, at det engelske sprog har for Rihna? Hvorfor tror I det?</i> - <i>Hvad kan vi skrive i mellemrummet mellem stolene? Hvordan tror I, at Rihna har det? Hvordan beskriver hun sit liv med både engelsk og spansk?</i> <p>Eleverne kan byde ind med nøgleord fra digtet eller ord/sætninger, som de selv finder på. Læreren skriver alle ord og sætninger op på tegningen på tavlen.</p> <p>Opsamling og kritisk sproglig opmærksomhed: Læreren initierer en klasesamtale om fordele og ulemper ved at være flersproget.</p> <p><u>INFO TIL LÆREREN</u> I klasesamtalen kan læreren invitere eleverne til at byde ind med og fortælle om deres egne holdninger til og oplevelser med det at være flersproget, fx:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvordan oplever Rihna Espaillat det at være flersproget?</i> - <i>Hvordan oplever I det at være flersproget? Kan I genkende nogle af de udfordringer, som Rihna beskriver i digtet eller har I det på en anden måde?</i> - <i>Synes I, at det er en fordel at være flersproget? Hvorfor (ikke)?</i> - <i>Synes I, at det er et problem at være flersproget? Hvorfor (ikke)?</i>
13-16	<p>Brainstorm: Me and my languages (elevark 5): Læreren fortæller eleverne, at de som afslutning på sprogugen skal skrive et flersproget digt om sig selv og deres liv med sprog. Læreren deler elevark 5, der er printet i A3-format, ud til eleverne og fortæller, at brainstormen på elevark 5 er udgangspunktet for elevernes digte. Eleverne går i gang med den indledende brainstorm.</p> <p>Skriv et flersproget digt: Med udgangspunkt i elevark 5 skriver eleverne individuelt et flersproget digt om sig selv og deres liv med sprog.</p>

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

	<p><u>INFO TIL LÆREREN</u> Læreren kan stilladserer elevernes arbejde ved at opstille følgende ramme for digtskrivningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indhold: Mit liv med sprog – personligt, følelser, stemning - Form: <ul style="list-style-type: none"> - Hovedsproget er dansk, men inddrag også andre sprog, du kender - Flere strofer med varierende verslinjer - Mindst ét enderim - Mindst ét bogstavrim - Mindst ét billedsprog <p>Læreren kan også give eleverne forskellige digt-startere, fx:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeg blev født uden sprog... - Sprog betyder meget for mig... - Sprog er sjovt, fordi... - Sprog er svært, når... - Jeg kan mange sprog... <p>Indholdet i elevernes digte kan tage mange former. Det er vigtigt at være opmærksomhed på, at ikke alle elever nødvendigvis har lyst til at lave et meget personligt digt. Opgaven skal således stilles på en måde, som skaber rum for både personlige digte, men også digte der er mindre personlige og hvor eleverne har mindre på spil. Hvis nogle elever ønsker at lave et mindre personligt digt, kan de fx nøjes med at fokusere på de to øverste felter i brainstormen på elevark 4 ('Hvilke sprog er en del af mit liv?', 'Hvornår bruger jeg mine forskellige sprog?'). Hvis nogle elever ønsker at skrive et mere personligt digt, kan eleverne inddrage nogle af de ting, som de har skrevet i de nederste felter i brainstormen på elevark 4 ('Hvilke positive og negative oplevelser har jeg med at være flersproget?', 'Hvordan har jeg det med at være flersproget?').</p> <p>Præsentation af digt: Eleverne præsenterer, hvis de har lyst, deres digte for klassen.</p>
17	<p>Evaluerig: Læreren evaluerer forløbet med klassen og eleverne fortæller, hvad de synes, de har lært.</p>

Ekstramateriale

<p>Når eleverne i lektion 5-7 eksperimenterer med sproget med afsæt i digtet 'Notes for two', kan de fx også arbejde med følgende aktiviteter:</p> <p>Eksperiment med læsetempo: Læreren retter elevernes opmærksomhed mod strofen 'so and so' og initierer en klassesamtale om læsetempo: <i>Hvilken effekt har det, om vi læser noget hurtigt eller langsomt?</i> Eleverne prøver parvist at læse strofen op i et langsomt tempo og bagefter i et hurtigt tempo. Læreren samler efterfølgende op på elevernes oplevelser.</p> <p>Skriv et ugedigt: Læreren initierer en klassesamtale om strofen 'to begin – lundi', hvor Cia Rinne beskriver ugens gang: <i>Er der nogen, der kan fortælle, hvordan Cia Rinnes uge ser ud? Hvordan beskriver hun ugen?</i> Eleverne byder ind og læreren kan fx spørge ind til udvalgte dage, fx: <i>Hvorfor skriver hun 'to end – vendredi'? Hvorfor slutter ugen fredag? Hvorfor skriver hun 'to rest –</i></p>
--

Materialet er finansieret af Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning og Danmarks Frie Forskningsfond (sagsnummer 0132-00208B)

dimanche'? Hvorfor slapper man af søndag? Hvorfor slutter hun strofen af med at skrive 'to jours' (=altid)? Eleverne får herefter til opgave at lave deres egne ugedigte. Eleverne vælger ugedagene på et sprog og verber/handlinger på et andet sprog. Elevernes ugedigte kan tage udgangspunkt i deres egne liv og fx inddrage fritidsaktiviteter.

Skriv et indikativ-digt: Læreren retter elevernes opmærksomhed mod strofen 'to tal – to lerance'. Læreren afspiller Cia Rinnes egen oplæsning af strofen:

<https://www.youtube.com/watch?v=Q-YMe9PGSjM&t=187s> (digtet begynder 0,28 sekunder inde i videoen). Eleverne lytter til oplæsningen af strofen og læreren initierer en klassesamtale om ordenes betydning: *Hvad synes I, at ordene betyder? Hvad betyder ordene, når I lytter til dem usammensat/som verber i indikativ (fx 'to tal', 'to p')? Hvad betyder ordene, hvis I prøver at læse dem som sammensatte ord (fx 'total', 'top')?* Herefter får eleverne til opgave at finde fx syv engelske ord, som starter med 'to-' (fx together, toe, toy, today, towel etc.) og lave et lignende indikativ-digt, hvor de deler ordene op. Læreren opmuntrer eleverne til at finde ord, som lyder sjove/mærkelige/anderledes når de opdeles og som både har en betydning som sammensatte ord og som usammensatte.